

Zorginformatiebouwsteen: nl.zorg.VrijheidsbeperkendeMaatregelen- v3.2

Status:Final

Publicatie:2019

Publicatie status: Prepublished

Beheerd door:

Inhoudsopgave

1. nl.zorg.VrijheidsbeperkendeMaatregelen-v3.2	3
1.1 Revision History	3
1.2 Concept	3
1.3 Mindmap	4
1.4 Purpose	4
1.5 Patient Population	4
1.6 Evidence Base	4
1.7 Information Model	4
1.8 Example Instances	8
1.9 Instructions	8
1.10 Interpretation	8
1.11 Care Process	9
1.12 Example of the Instrument	9
1.13 Constraints	9
1.14 Issues	9
1.15 References	9
1.16 Functional Model	9
1.17 Traceability to other Standards	9
1.18 Disclaimer	9
1.19 Terms of Use	10
1.20 Copyrights	10

1. nl.zorg.VrijheidsbeperkendeMaatregelen-v3.2

DCM::CoderList	Werkgroep RadB Verpleegkundige Gegevens
DCM::ContactInformation.Address	*
DCM::ContactInformation.Name	*
DCM::ContactInformation.Telecom	*
DCM::ContentAuthorList	Werkgroep RadB Verpleegkundige Gegevens
DCM::CreationDate	5-5-2014
DCM::DeprecatedDate	
DCM::DescriptionLanguage	nl
DCM::EndorsingAuthority.Address	
DCM::EndorsingAuthority.Name	PM
DCM::EndorsingAuthority.Telecom	
DCM::Id	2.16.840.1.113883.2.4.3.11.60.40.3.14.3
DCM::KeywordList	Vrijheidsbeperkendemaatregelen, wilsbekwaamheid, interventies
DCM::LifecycleStatus	Final
DCM::ModelerList	Werkgroep RadB Verpleegkundige Gegevens
DCM::Name	nl.zorg.VrijheidsbeperkendeMaatregelen
DCM::PublicationDate	06-07-2019
DCM::PublicationStatus	Prepublished
DCM::ReviewerList	Projectgroep RadB Verpleegkundige Gegevens & Kerngroep Registratie aan de Bron
DCM::RevisionDate	24-4-2018
DCM::Superseeds	nl.zorg.VrijheidsbeperkendeMaatregelen-v3.1.1
DCM::Version	3.2
HCIM::PublicationLanguage	NL

1.1 Revision History

Publicatieversie 1.0 (01-07-2015)

Publicatieversie 3.0 (01-05-2016)
Bevat: ZIB-453

Publicatieversie 3.1 (04-09-2017)
Bevat: ZIB-530, ZIB-549

Publicatieversie 3.1.1 (01-10-2018)
Bevat: ZIB-732.

Publicatieversie 3.2 (26-02-2019)
Bevat: ZIB-670.

1.2 Concept

Vrijheidsbeperkende maatregelen zijn maatregelen (fysiek of verbaal) die gebruikt worden om de betrokkene bewust in zijn/haar vrijheid te beperken.

Onder deze definitie vallen vele vormen van vrijheidsbeperking, zoals (niet uitputtend)

- dwangbehandeling (bijv. gedwongen medicatie)
- beperking in bewegingsvrijheid (bv. beddekken volledig omhoog, tafelblad aan stoel)
- fixatie (bijvoorbeeld armpalk ter voorkoming dat infuus wordt verwijderd)
- inzet van elektronische hulpmiddelen voor bewaking waar patient zich bevindt

In het ziekenhuis gaat het meestal om het gebruik van beddekken, een onrustband (band om de taille) of een tentbed. Meestal wordt in combinatie met vrijheidsbeperkende interventies ook rustgevendende medicatie

toegediend. Bij kleine kinderen gaat het veelal om fixatie van bijv handen ter voorkoming van het uittrekken van bijvoorbeeld een maagsonde.

Voor het toepassen ervan in ziekenhuizen door verpleegkundigen heeft de Verpleegkundigen & Verzorgenden Nederland (V&VN) een richtlijn gepubliceerd.

De Wet Bijzondere Opnemingen in Psychiatrische Ziekenhuizen (Wet BOPZ) beschermt de rechten van cliënten die niet vrijwillig zijn opgenomen in de geestelijke gezondheidszorg, de gehandicaptenzorg en in de psychogeriatric. De wet is uitsluitend van toepassing in BOPZ-aangemerkte instellingen en geldt ook voor sommige (gesloten) afdelingen in het verpleeghuis. Voor de registratie van de maatregelen wordt binnen de GGZ instellingen gebruik gemaakt van een landelijk registratiesysteem, de Argusregistratie.

Voor het toepassen van vrijheidsbeperkende interventies moet altijd toestemming gevraagd worden aan patiënt of zijn wettelijke vertegenwoordiger.

Het risicogedrag van de betrokkene, dat de aanleiding vormt voor de maatregelen, wordt niet in dit concept beschreven.

1.3 Mindmap

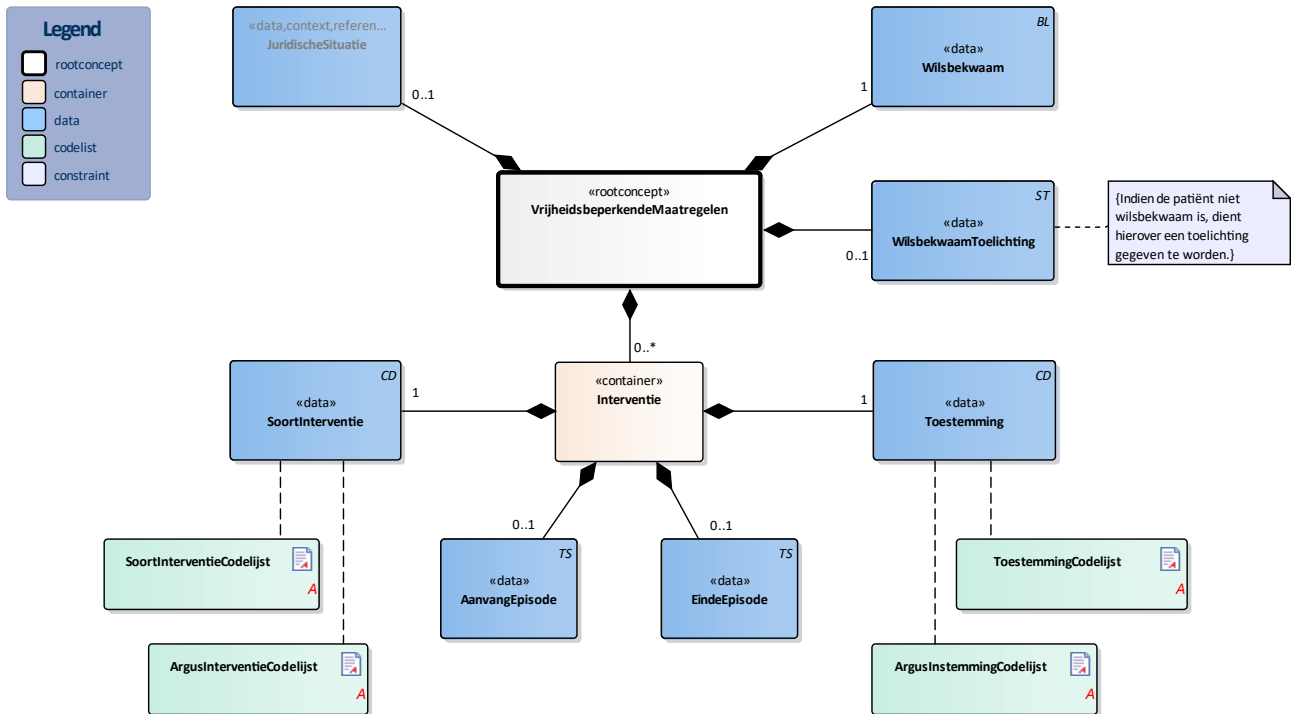
1.4 Purpose

Het toepassen van vrijheidsbeperkende interventies is risicovol en kan schade voor de patiënt opleveren indien niet zorgvuldig toegepast. Verpleegkundigen vervullen een belangrijke rol bij het signaleren van risico's, het observeren van het effect van de interventies en eventuele bijstelling van het beleid t.a.v. vrijheidsbeperkende interventies. Het vastleggen van alle gegevens omtrent de interventie is van groot belang voor inzicht in besluitvorming, toepassing en controle en evaluatie van de interventie. Bij overdracht naar een volgende instelling kunnen vooraf de juiste voorbereidingen worden getroffen voor het veilig continueren van de zorg en het beperken van de risico's voor patiënt en zijn omgeving.

1.5 Patient Population

1.6 Evidence Base

1.7 Information Model

«rootconcept»	VrijheidsbeperkendeMaatregelen	
Definitie	Rootconcept van de bouwsteen VrijheidsbeperkendeMaatregelen. Dit concept bevat alle gegevenselementen van de bouwsteen VrijheidsbeperkendeMaatregelen.	
Datatype		
DCM::ConceptId	NL-CM:14.3.1	
Opties		

«data»	Wilsbekwaam	
Definitie	Indicator die aangeeft of de patiënt in staat wordt geacht om de gevolgen van een bepaalde handeling, situatie of besluitvorming te overzien.	
Datatype	BL	
DCM::ConceptId	NL-CM:14.3.3	
DCM::ExampleValue	Nee	
Opties		

«data»	WilsbekwaamToelichting	
Definitie	De toelichting op de beslissingen waarvoor de patiënt wilsonbekwaam is.	
Datatype	ST	
DCM::ConceptId	NL-CM:14.3.4	
DCM::DefinitionCode	LOINC: 48767-8 Annotation comment	
DCM::ExampleValue	Wilsonbekwaam t.a.v. beslissingen over geld.	
Opties		

«data»	JuridischeSituatie	
Definitie	De juridische situatie die voor de patiënt van toepassing is gedurende de interventie.	
Datatype		
DCM::ConceptId	NL-CM:14.3.10	
DCM::ReferencedConceptId	NL-CM:7.17.1	Dit is een verwijzing naar het rootconcept van de bouwsteen JuridischeSituatie.
Opties		

«container»	Interventie	
Definitie	Container van het concept Interventie. Deze container bevat alle gegevens-elementen van het concept Interventie.	
Datatype		
DCM::ConceptId	NL-CM:14.3.5	
Opties		

«data»	SoortInterventie	
Definitie	Het soort interventie beschrijft de vrijheidsbeperkende maatregelen.	
Datatype	CD	
DCM::ConceptId	NL-CM:14.3.6	
DCM::DefinitionCode	SNOMED CT: 225317005 Restriction of movement	
DCM::ExampleValue	Bewegingsalarm	
DCM::ValueSet	SoortInterventieCodelijst	OID: 2.16.840.1.113883.2.4.3.11.60.40.2.14.3.3
DCM::ValueSet	ArgusInterventieCodelijst	OID: 2.16.840.1.113883.2.4.3.11.60.40.2.14.3.4
Opties		

«data»	Toestemming	
Definitie	De door de patiënt of wettelijke vertegenwoordiger aan de zorgverlener(s) gegeven toestemming voor het uitvoeren van de vrijheidsbeperkende interventie.	
Datatype	CD	
DCM::ConceptId	NL-CM:14.3.7	
DCM::DefinitionCode	SNOMED CT: 309370004 Consent status	
DCM::ExampleValue	Instemming wettelijke vertegenwoordiger	
DCM::ValueSet	ToestemmingCodelijst	OID: 2.16.840.1.113883.2.4.3.11.60.40.2.14.3.1
DCM::ValueSet	ArgusInstemmingCodelijst	OID: 2.16.840.1.113883.2.4.3.11.60.40.2.14.3.5
Opties		

«data»	AanvangEpisode	
Definitie	De datum en tijd waarop de interventie is gestart.	
Datatype	TS	
DCM::ConceptId	NL-CM:14.3.8	
DCM::ExampleValue	20-04--2014 13:00	
Opties		

«data»	EindeEpisode	
Definitie	De datum en tijd waarop de interventie is beëindigd.	
Datatype	TS	
DCM::ConceptId	NL-CM:14.3.9	
DCM::ExampleValue	01-05-2014 8:00	
Opties		

«document»	ArgusInstemmingCodelijst	
Definitie		
Datatype		

DCM::ValueSetBinding	Required	
DCM::ValueSetId	2.16.840.1.113883.2.4.3.11. 60.40.2.14.3.5	
Opties		
ArgusInstemmingCodelijst		OID: 2.16.840.1.113883.2.4.3.11.60.40.2.14.3.5
Concept Name	Concept Code	CodeSys. Name
		CodeSystem OID
		Description
Op eigen verzoek	E1	ArgusCodes
		2.16.840.1.113883.2.4.3.11.22.217
Op eigen verzoek		
Geen verzet	E2	ArgusCodes
		2.16.840.1.113883.2.4.3.11.22.217
Geen verzet		
Verzet	E3	ArgusCodes
		2.16.840.1.113883.2.4.3.11.22.217
Verzet		

«document»	ArgusInterventieCodelijst	
Definitie		
Datatype		
DCM::ValueSetBinding	Required	
DCM::ValueSetId	2.16.840.1.113883.2.4.3.11. 60.40.2.14.3.4	
Opties		

ArgusInterventieCodelijst		OID: 2.16.840.1.113883.2.4.3.11.60.40.2.14.3.4		
Concept Name	Concept Code	CodeSys. Name	CodeSystem OID	Description
Separatie	A1	ArgusCodes	2.16.840.1.113883.2.4.3.11.22.217	Separatie
Afzondering	A2	ArgusCodes	2.16.840.1.113883.2.4.3.11.22.217	Afzondering
Fixatie	A3	ArgusCodes	2.16.840.1.113883.2.4.3.11.22.217	Fixatie
Gedwongen medicatie	A4	ArgusCodes	2.16.840.1.113883.2.4.3.11.22.217	Gedwongen medicatie
Gedwongen voeding en/of vocht	A5	ArgusCodes	2.16.840.1.113883.2.4.3.11.22.217	Gedwongen voeding en/of vocht
Andere interventies	A6	ArgusCodes	2.16.840.1.113883.2.4.3.11.22.217	Andere interventies

«document»	SoortInterventieCodelijst	
Definitie		
Datatype		
DCM::ValueSetBinding	Required	
DCM::ValueSetId	2.16.840.1.113883.2.4.3.11. 60.40.2.14.3.3	
Opties		

SoortInterventieCodelijst		OID: 2.16.840.1.113883.2.4.3.11.60.40.2.14.3.3		
Concept Name	Concept Code	CodeSys. Name	CodeSystem OID	Description
Secluding patient	90278001	SNOMED CT	2.16.840.1.113883.6.96	Separatie
Segregating patient	29251000146109	SNOMED CT	2.16.840.1.113883.6.96	Afzondering
Physical restraint	386423001	SNOMED CT	2.16.840.1.113883.6.96	Fixatie
Forced medication	29211000146105	SNOMED CT	2.16.840.1.113883.6.96	Gedwongen medicatie
Forced feeding of patient	37041007	SNOMED CT	2.16.840.1.113883.6.96	Gedwongen voeding en/of vocht
Other	OTH	NullFlavor	2.16.840.1.113883.5.1008	Anders

«document»	ToestemmingCodelijst	
Definitie		
Datatype		
DCM::ValueSetBinding	Required	
DCM::ValueSetId	2.16.840.1.113883.2.4.3.11.60.40.2.14.3.1	
Opties		

ToestemmingCodelijst		OID: 2.16.840.1.113883.2.4.3.11.60.40.2.14.3.1		
Concept Name	Concept Code	CodeSys. Name	CodeSystem OID	Description
Geen instemming patiënt	1	InstemmingStatus	2.16.840.1.113883.2.4.3.11.60.40.4.6.1	Geen instemming patiënt
Instemming patiënt	2	InstemmingStatus	2.16.840.1.113883.2.4.3.11.60.40.4.6.1	Instemming patiënt
Geen instemming wettelijk vertegenwoordiger	3	InstemmingStatus	2.16.840.1.113883.2.4.3.11.60.40.4.6.1	Geen instemming wettelijk vertegenwoordiger
Instemming wettelijke vertegenwoordiger	4	InstemmingStatus	2.16.840.1.113883.2.4.3.11.60.40.4.6.1	Instemming wettelijke vertegenwoordiger

Legend	
Definitie	
Datatype	
Opties	

1.8 Example Instances

VrijheidsbeperkendeMaatregelen	
JuridischeStatus	
Wilsbekwaam	Nee
WilsbekwaamToelichting	Wilsonbekwaam t.a.v. geldzaken.
Interventie	
SoortInterventie	Links armspalk i.v.m. infuus.
Toestemming	Instemming wettelijke vertegenwoordiger
AanvangEpisode	01-05-2014
EindeEpisode	05-05-2014

1.9 Instructions

Binnen de GGZ wordt gebruik gemaakt van een landelijk registratiesysteem bij het inzetten van vrijheidsbeperkende interventies, nl. Argusregistratie. In deze context moeten de codelijsten ArgusInterventieCodelijst en ArgusInstemmingCodelijst gebruikt worden. In de overige gevallen dienen de codelijsten SoortInterventieCodelijst en ToestemmingCodelijst gebruikt te worden.

1.10 Interpretation

1.11 Care Process

1.12 Example of the Instrument

1.13 Constraints

1.14 Issues

1.15 References

1. Handreiking Argus [Online] Beschikbaar op: <http://www.veilgezorgiederszorg.nl/speerpunt-dwang-en-drang/handreiking-argus-def.pdf> [Geraadpleegd: 13 februari 2015]
2. Argus [Online] Beschikbaar op: <http://www.veilgezorgiederszorg.nl/speerpunten/dwang-en-drang.html> [Geraadpleegd: 13 februari 2015]
3. Handreiking "Vrijheidsbeperking in het ziekenhuis? Nee, tenzij..." (V&VN, 2013) [Online] Beschikbaar op: http://www.venvn.nl/Portals/1/Nieuws/2014%20Documenten/WEB_VenVN_Handl_VBI.pdf [Geraadpleegd: 13 februari 2015]

1.16 Functional Model

1.17 Traceability to other Standards

1.18 Disclaimer

De Zorginformatiebouwstenen zijn in samenwerking gemaakt door diverse partijen en zij hebben deze in beheer gegeven bij Nictiz (al deze partijen samen hierna de samenwerkende partijen genoemd). De samenwerkende partijen hebben de grootst mogelijke zorg besteed aan de betrouwbaarheid en actualiteit van de gegevens in de Zorginformatiebouwstenen. Onjuistheden en onvolledigheden kunnen echter voorkomen. De samenwerkende partijen zijn niet aansprakelijk voor schade als gevolg van onjuistheden of onvolledigheden in de aangeboden informatie, noch voor schade die het gevolg is van problemen veroorzaakt door, of inherent aan het verspreiden van informatie via het internet, zoals storingen of onderbrekingen van of fouten of vertraging in het verstrekken van informatie of diensten door de samenwerkende partijen of door u aan de samenwerkende partijen via een website of via e-mail, of anderszins. Tevens aanvaarden de samenwerkende partijen geen aansprakelijkheid voor eventuele schade die geleden wordt als gevolg van het gebruik van gegevens, adviezen of ideeën verstrekt door of namens de samenwerkende partijen via de Zorginformatiebouwstenen. De samenwerkende partijen aanvaarden geen verantwoordelijkheid voor de inhoud van informatie in de Zorginformatiebouwstenen waarnaar of waarvan met een hyperlink of anderszins wordt verwezen. In geval van tegenstrijdigheden in de genoemde Zorginformatiebouwsteen documenten en bestanden geeft de meest recente en hoogste versie van de vermelde volgorde in de revisies de prioriteit van de desbetreffende documenten weer. Indien informatie die in de elektronische versie van de Zorginformatiebouwstenen is opgenomen ook schriftelijk wordt verstrekt, zal in geval van tekstverschillen de schriftelijke versie bepalend zijn. Dit geldt indien de versieaanduiding en datering van beiden gelijk is. Een definitieve versie heeft prioriteit echter boven een conceptversie. Een gereviseerde versie heeft prioriteit boven een eerdere versie.

1.19 Terms of Use

De gebruiker mag de Zorginformatiebouwstenen zonder beperking gebruiken. Voor het kopiëren, verspreiden en doorgeven van de Zorginformatiebouwstenen gelden de copyrightbepalingen uit de betreffende paragraaf.

1.20 Copyrights

Een Zorginformatiebouwsteen kwalificeert als een werk in de zin van artikel 10 Auteurswet. Er rusten auteursrechten (copyrights) op een Zorginformatiebouwsteen en deze rechten liggen bij de samenwerkende partijen.

De gebruiker mag de informatie van de Zorginformatiebouwsteen kopiëren, verspreiden en doorgeven, onder de voorwaarden, die gelden voor Creative Commons licentie

Naamsvermelding-NietCommercieel-GelijkDelen 3.0 Nederland (CC BY-NC-SA-3.0).

De inhoud is beschikbaar onder de Creative Commons Naamsvermelding-NietCommercieel-GelijkDelen 3.0 (zie ook <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/3.0/nl>)

Dit geldt niet voor informatie van derden waar soms in een Zorginformatiebouwsteen gebruik van wordt gemaakt en/of naar wordt verwezen, bijvoorbeeld naar een internationaal medisch terminologie stelsel. De eventuele (auteurs) rechten die op deze informatie rusten, liggen niet bij de samenwerkende partijen maar bij die derden.